KETEBE

ISBN: 978-625-8904-58-1
© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 1804

Yeryüzü Şiirleri

Yayın Yönetmeni
Furkan Çalışkan

Dizi Editörü
Aykut Ertuğrul

Yayıma Hazırlayan
Ali Oturaklı

Düzelti
Mesud Çil

Kapak
Harun Tan

Mizanpaj
Nilgün Sönmez

1. BASKI

Ekim 2026
İstanbul

Ketebe Yayınları
Sertifika No. 49619
Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 0 212 612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
Sertifika No: 45030
Sena Ofset Ambalaj Matbaacılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Yakuplu Mah. 194. Sk.
Blok No: 1 İç Kapı No: 465
Beylikdüzü/İstanbul

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ye aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Göktaşı

Seçilmiş Şiirler

WALLACE STEVENS

TÜRKÇESİ
ÜLKÜ TAMER

KETEBE

Wallace Stevens

2 Ekim 1879'da Pennsylvania'nın Reading kentinde doğdu. Orta sınıf bir ailenin çocuğu olarak iyi bir eğitim aldı; 1897'de girdiği Harvard'da edebiyatla yakınlaştı. Kısa bir gazetecilik denemesinin ardından New York Law School'u bitirdi ve 1904'te avukatlığa başladı. 1916'da Hartford'a taşındı; Hartford Accident and Indemnity Company'de yıllar içinde üst düzey yöneticiliğe yükseldi. Gündüzleri kurumsal disiplinin içinde çalışan Stevens, geceleri şiire dönerek hayal gücü ile gerçeklik arasındaki gerilimi sabırla işledi.

1900'lerin başında şiirleri edebiyat çevrelerinde görülmeye başladı; ilk kitabı *Harmonium* (1923), Amerikan modernizminin dikkat çeken eserlerinden biri oldu. "Sunday Morning", "The Snow Man" ve "Thirteen Ways of Looking at a Blackbird" gibi şiirlerde doğa, algı ve imgelem temalarını özgün bir sesle birleştirdi. Bunu *Ideas of Order* (1936), *The Man with the Blue Guitar* (1937), *Parts of a World* (1942) ve uzun dizisi *Notes Toward a Supreme Fiction* (1942) izledi; geç döneminde *The Auroras of Autumn* (1950) ile temalarını daha felsefi bir derinliğe taşıdı. *The Necessary Angel* (1951) başlıklı denemelerinde de poetikasını açıkça ortaya koydu.

Stevens, şiirinde "şeylerin çıplak hali" ile onları anlamlandıran hayalin sürekli müzakeresini kurdu; ölçüye ve sese özen gösteren, düşünceyi lirizmle birleştiren bir üslup geliştirdi. 1954'te yayımlanan *Collected Poems*, ona ertesi yıl Pulitzer Ödülü'nü kazandırdı ve modern Amerikan şiirindeki yerini pekiştirdi. 2 Ağustos 1955'te Hartford'da hayatını kaybetti. Ardında, gündelik dünyanın sükûnetini metafizik bir merakla yoğuran; okuru, gerçeğin sınırlarını hayalin kıvrımları içinde yeniden düşünmeye çağıran kalıcı bir külliyat bıraktı.

Ülkü Tamer

1937 yılında Gaziantep'te dünyaya geldi. Robert Kolej'den mezun olduktan sonra bir süre Gazetecilik Enstitüsü'nde okudu. Oyunculuk, editörlük, yayıncılık, çevirmenlik yaptı. Dergiler çıkardı. Şiiriyle İkinci Yeni akımının önde gelen şairlerinden oldu. 2018'de Muğla, Bodrum'da vefat etti.

Eserleri: Şiir: *Soğuk Otların Altında*, *Gök Onları Yanıltmaz*, *Ezra ile Gary*, *Virgülün Başından Geçenler*, *İçime Çektiğim Hava Değil Gökyüzüdür*, *Sıragöller*, *Antep Neresi*, *Yanardağın Üstündeki Kuş* (toplu şiirleri), *Bir Adın Yolculuktu*, *Lucia* (kitaplarına girmemiş şiirleri). Öykü: *Alleben Öyküleri*, *Tarihte Yaşanmamış Olaylar*. Anı: *Alleben Anıları*, *Yaşamak Hatırlamaktır*, *Bir Gün Ben Tiyatrodayken*. Antoloji: *Çağdaş Latin Amerika Şiiri Antolojisi*. Deneme: *Sanatın ve Edebiyatın Dayanılmaz Hafifliği*, *Sanat Yolculukları*.

İÇİNDEKİLER

CAROLINALARDA	7
BİR KARATAVUĞA BAKMANIN ON ÜÇ YOLU	8
YİĞİT ADAM	11
YIKICI BİR GÜÇTÜR ŞİİR	12
KENDİ IŞIĞINDA OKUYAN FOSFOR	13
BİR BAŞKA AĞLAYAN KADIN	14
SEKİZ ÖNEMLİ GÖRÜNÜM	15
DÖVME	18
YAZ HAVASINDA MAVİ YAPILAR	19
GALLANT CHÂTEAU	21
İLKYAZ ÖNCESİ BUNALIM	22
HANS CHRISTIAN'A SONATİNA	23
CÜCE	24
L'ESSOR SACCADÉ	25
BAŞAĞRISI	26
GÜZ ADAMI	27
HİYEROGLİF	28
PROFESÖR X İÇİN BİR ALIŞTIRMA	29
DİZALTI PANTOLON GİYİYOR ÇİÇEKÇİ	30
PETER PARASOL	31
YANARDAĞDAN KARTPOSTAL	32

BİR YAZ GÜNÜ ÜSTÜNE ÇEŞİTLEMELER 34
IVIRZIVIR 39
AÇIKLAMA 40
KÂSE 41
DÜŞÜNME 42
ŞARKI 43
ÇİMENLERDE ÇİVİT MAVİSİ ŞİŞE 44
MEŞELER ALTINDA İSKAMBİL FALI 45
MANDOLİN VE İÇKİLER 46
BİR ZENCİ MEZARLIĞINDA BEZEKLER GİBİ 47
BİR GÜNBATIMI DAHA 58
AFORİZMALAR 59

CAROLINALARDA*

Leylaklar soluyor Carolinalarda.
Uçuşmaya başladı bile kelebekler kulübeler üstünde.
Bebekler yorumlamaya başladı bile sevgiyi
Annelerin sesinde.

Sonsuz anneler,
Nasıl da bal süzülürdü bir zamanlar
O doyumsuz memelerinizden?

Çam ağacı tatlandırıyor bedenimi
Beyaz süsen beni güzel kılıyor.

* Bu şiir, Stevens'ın 11 Şubat 1923'te Elsie'ye yazdığı ve Carolina bölgesini ele aldığı bir mektupta yer alıyor. Şair, "Kuzey Carolina her alanda çok hızlı ilerlediği için" Güney Carolina'nın kırsalında yoksulluğun daha ciddi bir sorun olduğunu belirtiyor. Mektubun devamında ise güneyde gördüğü bahar belirtilerini ve çiçekleri anlatmayı sürdürüyor. (Bu kitaptaki tüm notlar yayıma hazırlayana aittir.)

BİR KARATAVUĞA BAKMANIN ON ÜÇ YOLU

I
Tek kıpırdayan şey
Karlı dağlar arasında
Karatavuğun gözüydü.

II
Üç aklım vardı,
Üç karatavuğun tünediği
Bir ağaç gibi.

III
Güz rüzgârlarında savruldu karatavuk.
Gösterinin küçük bir bölümüydü bu.

IV
Bir erkekle bir kadın
Tektir.
Bir erkekle bir kadın bir de karatavuk
Tektir.

V
Hangisini yeğlemeli, bilemiyorum,
Derin sözlerin güzelliğini mi,
Örtülü anlamların güzelliğini mi,
Karatavuğun ıslığını mı yoksa,
Yoksa hemen sonrasını mı?

VI
Buz sarkıtları doldurdu uzun pencereyi
Yırtıcı camlarla.
Süzülüp girdi salınarak
Karatavuğun gölgesi.
Duygu ortamı
Çözülmez bir ilişki
Çizdi gölgede.

VII
Ey zayıf adamları Haddam'ın*
Altın kuşlar düşlüyorsunuz, neden?
Görmüyor musunuz, karatavuk nasıl
Ayakları dibine kıvrılmış
Çevrenizdeki kadınların?

VIII
Biliyorum soylu aksanları,
Duru, kaçınılmaz vurguları;
Ama şunu da biliyorum,
Bir karatavuk var içinde
Bildiğim her şeyin.

IX
Karatavuk uçup da gözden yitince
Kenarını belirledi
Nice çemberlerden birinin.

---

* Haddam: Stevens'ın Hartford'daki evinin yaklaşık 30 mil güneyinde, Connecticut'ta bulunan küçük bir kasaba. Halk arasında, bu kasabada bir zamanlar çokça altın arandığı söylenir.

X
Karatavukları görür görmez
Yeşil ışıkta uçuşan,
Çığlık çığlığa haykırır
Uyumun aracıları bile.

XI
Connecticut'ın* üstünden uçtu gitti
Sırça bir faytonla.
Korkuya kapıldı bir keresinde,
Koşumların gölgesini
Karakuş sanmıştı
Yanlışlıkla.

XII
Irmak akıyor.
Uçuyor olmalı karatavuk.

XIII
Bütün ikindi akşamdı.
Kar yağıyordu.
Kar yağacaktı sonra da.
Karatavuk oturuyordu
Sedir ağacının kollarında.

* Şairin yaklaşık kırk yıl yaşadığı, ABD'ye bağlı bir eyalet.

YİĞİT ADAM

Güneş, o yiğit adam,
Çıkageliyor uzanmış bekleyen dallar arasından,
O yiğit adam.

Yeşil, kederli gözler
Koyu biçimlerine bürünüp otların
Kaçıyorlar.

İyi yıldızlar,
Soluk miğferler, sivri mahmuzlar,
Kaçıyorlar.

Yatağımın korkuları,
Yaşamın korkuları, ölümün korkuları,
Kaçıyorlar.

O yiğit adam çıkageliyor
Aşağılardan, hiç duraksamadan yürüyor
O yiğit adam.